

İlgili Kanun / Madde
6356 S. STK/71

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2025/2444
Karar No. 2025/3283
Tarihi: 09.04.2025

●KANUN DIŞI GREVİN TESPİTİ
●GREV SONA ERDİKTEN SONRA KANUN DIŞI
OLDUĞUNUN TESPİTİNDE HUKUKİ YARARIN
BULUNMADIĞI

ÖZETİ: Somut uyuşmazlıkta dava dilekçesinde açık bir şekilde belirtildiği üzere; davalıların 04.08.2023 ile 10.08.2023 tarihlerinde kanun dışı grev gerçekleştirdikleri iddia edilerek 14.08.2023 tarihinde 6356 sayılı Kanun'un 71. maddesi kapsamında tespit davası açılmıştır.

6356 sayılı Kanun'un 71. maddesi kapsamında kanun dışı grevin tespitine dair dava açılabilmesi için grevin devam ediyor olması gerekmektedir. Nitekim madde metninde "...karar verilen veya uygulanmakta olan bir grev veya lokavtın kanun dışı olup olmadığının" tespitine dair dava açılabileceği düzenlenmiştir. Grev sona erdikten sonra, grevin kanun dışı olduğuna yönelik tespit davası açılmasında hukuki yarar bulunmamaktadır.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildi.

Davacı vekilince temyiz incelemesinin duruşmalı olarak yapılması istenilmiş ise de; inceleme konusu dava, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) 369. maddesinde temyizde duruşmaya tâbi davalar arasında belirtilmediğinden duruşma isteminin reddine, incelemenin dosya üzerinden yapılmasına karar verilmiş olmakla; dava dosyası için Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkili Şirketin çalışanlarına oldukça değer verdiğini, bu doğrultuda 2023 yılının ilk 6 ayında asgari ücret net 8.506,80 TL olmasına karşın müvekkili Şirketin üretim departmanındaki çalışanlarına net 13.000,00 TL ücret verdiğini, Temmuz ayında asgari ücrete yaklaşık %34 zam yapılmasıyla beraber müvekkili Şirketin de çalışanlarına aynı oranda zam yaptığını, çalışanların söz konusu zamdan 04.08.2023 tarihinde haberdar olduğunu, 04.08.2023 tarihinde 23.00-07.00 vardiyasına gelen davalılar İbrahim Ceran, Mikail Gürler, Murat Gürler ve Mustafa Ceran'ın yapılan zamdan memnun olmadıklarını beyan ettiklerini ve çalışmayı reddettiklerini, 05.08.2023 tarihinde 07.00-15.00 vardiyası için gelen davalılar Ahmet Tetik, Cantekin Uğurlu, İbrahim Sarıçığdem ve Yücel Karadaş'ın da yapılan zammı protesto ederek çalışmayı reddettiklerini, 05.08.2023 tarihinde 15.00-23.00 vardiyası olan davalılar Adem Sarıçığdem ve Muharrem Çetin'in ise diğer davalıların çağrısı sonucunda 05.08.2023 tarihinde saat 07.00'de binanın önüne geldiğini ve mesai bitimine kadar diğer davalılar ile birlikte bina dışında beklediğini, çalışmadığını, 05.08.2023 tarihinde 23.00-07.00 vardiyası olan davalılar İbrahim Ceran, Mikail Gürler, Murat Gürler ve Mustafa Ceran'ın söz konusu eylemi devam ettirdiğini, vardiya bitimine kadar bina dışında beklediklerini, söz konusu eylemin hafta tatili olan Pazar gününden sonra 07.08.2023 Pazartesi günü ve 08.08.2023 Salı günü de davalılarca devam ettiğini, müvekkili Şirketin 10.08.2023 tarihinde davalılara bir ihtarname göndererek eylemlerinin kanun dışı grev kapsamında olduğunu belirttiğini ve iş sözleşmelerinin haklı sebeple feshedildiğinin bildirildiğini, davalılar tarafından gerçekleştirilen eylemin kanun dışı grev kapsamında olduğunu, 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun (6356 sayılı Kanun) 71. maddesinin bu yönde olduğunu belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle davalılar tarafından gerçekleştirilen ve 04.08.2023 tarihinde başlayıp iş sözleşmelerinin feshedildiği 10.08.2023 tarihine kadar devam eden eylemlerin kanun dışı grev olduğunun tespitine karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalılar vekili cevap dilekçesinde; yetki itirazında bulduklarını, arabuluculuk şartının yerine getirilmediğini, davalılar arasında zorunlu veya ihtiyari dava arkadaşlığı bulunmadığını, davanın açılmasında hukuki menfaat bulunmadığını, kanun dışı grevin tespiti davalarının eylemin devam etmesi hâlinde geçerli olduğunu, davacının iddiaların gerçek dışı olduğunu savunarak ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; işyerinde uygulanan zam oranına yönelik olarak tepki gösteren ve barışçıl şekilde hareket eden davalıların kısa süreli çalışmama eyleminin uluslararası normlar kapsamında toplu eylem hakkı çerçevesinde korunan bir eylem olarak

değerlendirilmesi gerektiği, işçilerin ekonomik ve sosyal durumlarını etkileyen ve işyerindeki uygulamalara yönelik kısa süreli, demokratik bir hakkın kullanımını niteliğinde olduğu, kanun dışı grev olarak nitelendirilemeyeceği gerekçesiyle davanın esasan reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine, Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; başvurunun esasan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Davacı vekili; dava dilekçesinde belirttiği ve istinaf dilekçesinde tekrarladığı sebepleri ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, 6356 sayılı Kanun'un 71. maddesi kapsamında kanun dışı grevin tespiti istemine ilişkindir.

6356 sayılı Kanun'un 41 ve devamı maddelerinde yer alan düzenlemeler doğrultusundaki usule göre yetki belgesinin alınmasından sonra yapılacak çağrı ile toplu görüşme süreci başlayacaktır. Toplu görüşme sürecinin uyuşmazlık ile sonuçlanması ve tespit konusu işyeri yahut işletmede grev yaşınının da bulunmaması durumunda, bir iş mücadelesi aracı olarak grev gündeme gelecektir.

Kanuni grev, 6356 sayılı Kanun'un 58/2 hükmünde "Toplu iş sözleşmesinin yapılması sırasında uyuşmazlık çıkması hâlinde, işçilerin ekonomik ve sosyal durumları ile çalışma şartlarını korumak veya geliştirmek amacıyla, bu Kanun hükümlerine uygun olarak yapılan grev" şeklinde tanımlanmıştır. Şu hâlde kanuni grev için, öncelikle bir toplu iş sözleşmesi bağlatmak amacıyla sendikanın yetki belgesi alması, daha sonra yetkili işçi sendikası ile işveren sendikası veya sendika üyesi olmayan işveren arasında aynı Kanun'un 46 ve devamı maddeleri gereğince toplu iş sözleşmesi görüşmeleri yapılması, uyuşmazlık üzerine arabuluculuk aşamasından geçilmesi ve buna rağmen uyuşmazlığın giderilememesi sebebiyle bu durumun tutanak altına alınması gerekmektedir. İşte bu aşamalar geçtikten sonra ve ayrıca 6356 sayılı Kanun'un 62. maddesi uyarınca grev yaşınının bulunmaması koşulları gerçekleştiğinde, Kanun'da öngörülen sürelerle ve usule uygun şekilde kararlaştırılan ve uygulanan grev, kanuni grev olarak tanımlanabilecektir. Buna karşın, bu şartları taşımayan grev, kanun dışı grev olarak tanımlanmalıdır.

Kanun dışı grevin tespiti davası ise 6356 sayılı Kanun'un 71. maddesinde düzenlenmiştir. Anılan hükmün birinci fıkrasına göre "Taraflardan her biri, karar verilen veya uygulanmakta olan bir grev veya lokavtın kanun dışı olup olmadığının tespitini mahkmeden her zaman talep edebilir. Mahkeme bir ay içinde karar verir. (Değişik cümle: 12/10/2017-7036/36 md.) Karar hakkında istinaf yoluna başvurulması hâlinde bölge adliye mahkemesi bir ay içinde kesin olarak karar verir.

Verilecek karar, tarafları, işçi ve işveren sendikasının üyelerini bağlar ve ceza davaları için kesin delil teşkil eder."

Somut uyuşmazlıkta dava dilekçesinde açık bir şekilde belirtildiği üzere; davalıların 04.08.2023 ila 10.08.2023 tarihlerinde kanun dışı grev gerçekleştirdikleri iddia edilerek 14.08.2023 tarihinde 6356 sayılı Kanun'un 71. maddesi kapsamında tespit davası açılmıştır.

6356 sayılı Kanun'un 71. maddesi kapsamında kanun dışı grevin tespitine dair dava açılabilmesi için grevin devam ediyor olması gerekmektedir. Nitekim madde metninde "...karar verilen veya uygulanmakta olan bir grev veya lokavtın kanun dışı olup olmadığının" tespitine dair dava açılabilmesi düzenlenmiştir. Grev sona erdikten sonra, grevin kanun dışı olduğuna yönelik tespit davası açılmasında hukuki yarar bulunmamaktadır (Fevzi Şahlanan, Toplu İş Hukuku, Birinci Baskı, İstanbul, 2020, s.616-617; Ömer Ekmekçi, Esra Yiğit, Toplu İş Hukuku, İstanbul, Altıncı Baskı, 2024, s.845). Hukuki yarar ise 6100 sayılı Kanun'un 114/1-(h) hükmü gereğince dava şartıdır.

Açıklanan bu maddi ve hukuki olgular karşısında, İlk Derece Mahkemesince 6100 sayılı Kanun'un 114/1-(h) ve 115/2 hükümleri gereğince davanın usulden reddine karar verilmesi gerekirken, işin esasının incelenmesi doğru olmamıştır.

Anılan hususlar gözetilmeksizin, eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

1. Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esaslan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının ORTADAN KALDIRILMASINA,

2. İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde ilgiliye iadesine,

Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

09.04.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.